RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LÉGAL
DEPOT LEGAL INDOCHINE
N° 1364

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Indochine	Etranger	Autres pays d'Asie	Amérique	Europe	Tous pays de l'Union Postale	Tous pays
Một năm	6$00	6$00	6$30	6$30	6$60	12$00	»
Các tháng về	»	3.00	3.00	3.00	3.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.00	3.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN V. LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m,068 de large.

4e page	Une seule insertion. . . . 0$50 la ligne
	Par contrat annuel
	Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 la ligne
	Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
	Annonces judiciaires et légales. 1$50 la ligne

On traite à forfait pour les contrats importants.

Các ông giáo đổi đi Thượng-du và các trường nhà-quê

Chẳng cần phải nói, ai cũng biết việc giáo dục không phải chỉ có cái hình thức nhà trường, cái chương trình học khóa mà đủ, cần nhất là phải có ông thầy là cái người nặn khuôn đúc kiểu cho cả một lũ thiếu-niên đi trong trường học, cái miệng giảng dạy của người này tức là cái lò tuổi ra ngoài cửa nhiệt-thành để nung đúc cái tri thức cho học-trò một trường ấy, cái thần cứ cái của người này tức là cái nam-châm để thắng con đường tư tưởng đi đến đâu cái phẩm cách cho học-trò một trường ấy; cái khuôn mà xấu, cái kiểu mà hỏng thì nặn ra đồ gì mà chẳng xấu, đập ra mẫu gì mà chẳng hư; cái lò mà thấy có nứng thì trí thức học-trò mới nung-đúc được nên; cái nam châm mà thấy có ngay thì phẩm-cách học-trò mới dìu-dắt được đúng; chẳng những là cần phải có ông thầy học lực giỏi-giang, đức tính thuần túy, phẩm-hạnh cao khiết là những cái tư-cách cốt yếu của người làm thầy không có không được đã đành mà lại cần phải có ông thầy vui lòng về nghĩa vụ, cần cung tận-tụy với nghề mình mà không hề biết chán biết mỏi mới được.

Sự giáo dục của nước dân ta bây giờ hiện còn đương ở cái thời kỳ ấu trĩ, nhưng dù thế nào mặc lòng, đã có trường học, đã có học trò thì các ông giáo của ta đây, ta cũng không thể không công nhận là cái khuôn, cái kiểu, cái lò đúc, cái nam-châm của tất cả học trò ra trong các trường học ta đây. Cái học lực, cái đức tính, cái phẩm-hạnh của những người làm khuôn, làm kiểu, làm lò đúc làm nam châm cho biết bao nhiêu trai thanh gái tốt, giống nòi của chúng nòi tiêu ta mấy ngàn năm nay mà sở dĩ là quốc-dân trừ bị, làm anh hoa, làm mộc mác cho hơn ba mươi vạn ki-lô mé vuông sông Lô núi Tản ta ở giữa đời tâm chau chọi ốc, sâu giống đua gan sau này đã thật đều được giống sang, được tinh-tuấy, được cao-khiết cả hay chưa thì ta không dám bàn đến vội, vì đương lúc sự giáo dục của quốc-dân ta còn ấu-trĩ, cái nền học sư-phạm mới bắt đầu gây dựng, thì các quan trên cầm quyền giáo dục cũng chưa có thể nào cầu khắc trách cái tư-cách sư-phạm với các ông giáo ta. Duy ta hãy cứ xem hồi một lời ta các ông giáo ta hiện ở các trường học ta bây giờ có thật đều vui lòng về nghĩa-vụ, cúc-cung tận tụy với nghề mình mà không hề biết chán biết mỏi hay không?

Khởi ra cái câu hỏi ấy thì có người trả lời ngay rằng: không dám chắc, bao giờ thì không biết, chứ ngay như bây giờ thì không ai dám nói ông giáo nào cũng vui lòng về nghĩa-vụ, cũng cúc-cung tận tụy với nghề mình mà không chán không mỏi được. Coi ngay kỳ khai học vừa đây, các ông giáo đổi đi thượng-du và các trường nhà-quê, hỏ để đã có mấy ông là thật lấy làm vui về sung-sướng, thật có cái hứng thú đọc nhất và nhị về cái tinh-thần gõ đầu trẻ ở tận trên rừng xanh núi đỏ hay tận nơi ngõ hẻm hang cùng; ai đã từng có dự cái tiệc vui trong những lúc các quan phó lý mấy hạt Trung-châu hay các ông Tham, ông Phán lên đường tới cung chức đầu bàn ở các tòa, các sở mà lại có dự cái cuộc tiễn hành trong những lúc các ông giáo xuống tàu Bờ hay lên cái xe lấy cọc-cạch về thiết trường ở một cái đình làng, một cái quán tuần cũ kỹ ẩm-thấp nào kia thì cũng biết cái nông-nỗi của các ông giáo ta đi về việc nghĩa-vụ của mình khác hẳn với các ông quan, các ông tham ông phán là thế nào vậy.

Ôi! người ta mà đã bước lên được đến cái bậc khánh nhan làm thầy, cái địa vị ở trong xã-hội không phải là hèn mọn gì, cái chức quyền đối với nhà-nước cũng không phải là tí tiểu gì; những người vào hạng các ông giáo đời nay toàn là cái hạng người có thông minh, có học vấn, cùng với các ông quan, các ông Tham, ông Phán cũng cùng chia một cái giáo dục như nhau; một ông giáo ở trường Cao-đẳng sư phạm ra với một ông tham ở trường Cao-đẳng Pháp chính ra, một ông giáo có bằng thành-chung hay có bằng tiểu-học tây với một ông Phán tốt nghiệp ở trường Bảo-hộ ra hay học lớp ba, lớp tư ở trường Trung-học Pháp phá ngang, cái học-lực cùng cái phẩm-giá quyết không ai dám bảo là ông nào hơn ông nào; vì cái công việc trong xã hội chia ra làm trăm ngàn đường, người đi ngả này, kẻ đi đường khác; những người cũng có cái học-lực cùng cái phẩm-giá chẳng lẽn gì các ông quan, các ông tham, ông phán mà đã quyết chọn lấy con đường mình sở-thích là cái con đường tác-thành hậu-tiến, dẫu dụ con em thì ai lại còn chẳng vui lòng về nghĩa vụ; dù ở thượng du hay ở trung-châu cũng vậy, dù ở tỉnh thành hay ở nhà quê cũng vậy, dầu cũng là dất nước nhà mình, dầu cũng có cái là dầu xanh tuổi trẻ, sáng sủa nhanh nhẹn cấp sách theo minh, tuân mệnh như-chỉ, tôn minh như vua, (tục ta thường gọi thầy cũng với vua cha: quân sư phụ) nên ra thì cái ou-trạch tác nhân còn để lại kể trăm ngàn đời, làm nhà thờ thấy, tạc bia đá tụng công thấy cũng có, dầu cũng có thể thi-thố được cái sự-nghiệp hồi nhân giác hậu của mình, cái quyền hạn của nhà-nước phú cho mình, cái lương bổng của nhà-nước đãi cho mình lại không đầu khác đâu cả thì có việc gì mà chán, mà mỏi, mà không sốt sắng hăng hái, lo cúc cung tận tụy với nghề mình; cái câu với các ông giáo buồn vì phải đổi đi thượng-du và các trường nhà-quê, ta tưởng cũng chưa lấy gì làm bằng chắc cho lắm. Vậy thì trong đó tất có cái cớ gì làm cho các ông giáo đổi với nghề mình phải ngã lòng buồn chí, nhân cái lúc hoán cải người xuôi kẻ ngược, mới sinh ra cái quang-cảnh đáng thương, đáng tủi, đáng cười, đáng khóc như cậu chuyện người ta nói vừa thuật trên kia.

Nghề việc giáo-dục trong một xứ nào cũng vậy, cũng cốt ở có ông thầy; ông thầy mà nắm đã lấy cái «nghiệp» làm thầy của mình là một cái nghiệp khổ không vui lòng về nghề-nghiệp nữa, không cúc cung tận-tụy với nghề mình nữa thì dù là những ông thầy có học-thức, có đức-tính, có phẩm hạnh cũng chưa chắc có bổ ích gì cho việc giáo dục hay không, huống chi là vị tất đã được. Cứ cái hiện tình trong giới ta bây giờ đó, ta muốn cho giáo-dục có tiến bộ thì cốt phải làm sao cho các ông giáo có biết vui sướng về cái nghề giáo-dục mới nên, mà muốn làm sao cho các ông giáo vui sướng về nghề mình thì cốt phải tìm ra cái cớ tại đâu mà các ông giáo lấy nghề mình làm ngã lòng buồn chí. Trong một bài sau sẽ xin giải tỏ cái cớ ấy để trình thì giải bày với chính-phủ, dưới thì trung-cáo với quốc-dân.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 11 Septembre 1923

Việc nước Đức

Tòa nó-ta nước Đức định mở một nhà băng phát-hành những giấy bạn giá bằng vàng, về đương lệ pháp được tự trị, không phải phụ thuộc vào bộ Tài-chính.

Mấy hôm nay, M. de Margerie đại-sứ nước Pháp ở Bá-lin có hội-ngị nhiều lần với quan thủ-tướng Stresemann. Trong mấy tỷ hội-nghị ấy, chính phủ Đức chưa khởi-nghị được điều gì về việc nộp bồi-khoản, và chính-phủ Đức cũng chưa có thể khởi-nghị được điều gì về việc chống cự lại Pháp trong hai sông Ruhr người Đức cũng chưa bỏ đi, mà chính phủ Pháp thì cứ nhất định rằng nước Đức có thời chống cự lại thì mai bồi mới có thể đến tiền voi nhau. Tuy vậy người Đức bây giờ nhiều người đã nhận rằng cần phải bãi việc chống cự nước Pháp một cách tạm-thời đi.

Hội Vạn-quốc

Hội-đồng thành-giám quản-bị đã xét bản dự-thảo giao-ước về việc các nước giáp giới lẫn nhau. MM. Clark (nước Brésil) và Edwards (nước Chili) có xin cải lương mấy khoản.

Buổi sáng hôm thứ ba, đại-hội-đồng hội Vạn-quốc xét bản tờ trình về việc chỉnh-đốn lại nền tài-chính nước Áo. Hội-đồng chưa để thời giờ xét công việc của tòa trị-sự và công việc của bộ thư-ký.

Trong khi tờ trình về việc chỉnh-đốn về nền tài-chính nước Áo, M. Ador có nói việc ấy là một việc rất quan-trọng trong các công việc của hội Vạn-quốc. Bà-tước Mensdorff Pouilly, là chánh phái-viên nước Áo có cảm tạ hội-đồng của hội Vạn-quốc trông nom về việc nước Áy, và nhất là ông tổng-ủy-viên Zimmermann. Sau ở gần đây lời quan thủ-tướng Seipel mà nói:

«Chính-phủ nước Áo quyết chí dùng hết sức để chỉnh đốn lại nền tài-chính, theo như ý của hội Vạn-quốc.»

Một cuộc bay

Phi hành-gia Hoa-kỳ tên là Sandrson chiếm khôi thế-giới về việc bay nhanh. Ông bay được hơn 382 kilomètres trong một giờ. Người chiếm khôi trước ông là một người Hoa kỳ tên là Maneman. Song việc ấy chưa được hội-đồng công nhận.

Nước Pháp với nước Ý

Người Pháp đi hành hương ở Rome có đặt một vòng hoa trên mồ một người tử-sĩ vô danh nước Ý. Lễ này là lần đầu người đi hành-hương làm một việc như thế từ khi nước ngoại-quốc như thế.

Mùa màng ở nước Pháp

Quan Chiêm có công-bố rằng đến mùa sau này nước Pháp không phải dùng thóc lúa ở ngoại-quốc nữa.

Nước Pháp và nước Áo

Báo *Le Temps* có nói 80 triệu buôn Pháp đến dự chợ (foire) ngày 1er Septembre ở Vienne. Quan tây viễn coi việc thương-mại có nói: các hiệu ấy buôn bán được nhiều, và cái tiền đổ cuộc thương-mại của nước Pháp ở nước Áo sau này rất là rộng rãi.

CÁC GIÁO-SƯ PHẢN ĐỐI VIỆC PHẠT PHẦN THƯỞNG

Ngày 27 Juillet mới rồi các nam giáo-sư và nữ giáo-sư ở Lyon họp kỳ đại đồng có mang chuẩn một khoản tỏ ý không bằng lòng về việc chính-phủ đã bỏ ý kiến các giáo-sư về cách đặng số tiền 20,000 quan để thưởng kẻ siêu học-sinh, mà sau lại không chấp những lời của mấy nghị các nhà giáo-sư đồng ý nhau duy kẻ mọi lẽ.

Các giáo-sư xét ra việc phát phần thưởng là một cách quá cổ, cái khuyến khích được chốc lát thôi, mà lại có hại cho học-trò nữa, vì các cuộc phát phần thưởng thường làm cho con trẻ ra cái nhà có con đi học, tính cả tính khoe-khoang, ghen ghét, v. v. ngoài ra không nên nói lên làm gì, vì các nhà giáo-dục lại nêu ra cách từ đi mới phải.

Vì vậy, các giáo-sư quyết nghị không dự các cuộc phát phần thưởng trong các ngày về tháng Lyon năm nay.

HẢI ĐÀM

Khí khái mợ Cả

Mợ Cả lên huyện nhất định xin bỏ cậu Cả.

Quan huyện nói:

— Cậu mợ đẹp đôi như thế, trai có, gái có của chi không kém ai, sao lại còn lôi thôi như thế?

Mợ Cả đáp:

— Bẩm quan lớn, dẫu hay tám vạn nghìn tư mà nói tục phàm một câu cũng hằng thừa! Bẩm quan lớn, hắn cứ tin-bàn, lỗ-ôm, ích xì, sóc-đĩa, con khuyến cau hắn, thì trước hắn còn lấy lời ngọt ngào mà dỗ con, sau hắn phát không lên mà bảo con thế này, hắn quan lớn, phỏng nghe có lọt tai không?

— Hắn bảo thế nào?

— Bẩm quan lớn, hắn bảo: «*Bao giờ mợ chửa đẻ thì tôi mới chửa đánh bạn!*»

Chẳng biết quan huyện phán xử ra làm sao, chứ theo ý tôi thì nói lẽ nước như thế, bỏ nhau là phải!

Sao-phong

THỜI TIẾT Ở NƯỚC PHÁP NĂM NAY

Ở Montpellier nhiệt độ lên tới 41°

Trong tháng Août mới rồi, thời-tiết ở Paris mát lắm trong tháng Juillet, nhưng ở miền nam thì lại nóng dữ dội hơn nhiều. Từ ngày 3 Août trở đi thì ở Marseille, ở Montpellier, và ở Perpignan nhiệt độ lên tới 37° hay 38° là thường.

Đến ngày 6 Août thì Marseille nhiệt độ lên tới 39°, mà ở Montpellier nhiệt-độ lên tới 41°. Ở nước Pháp xưa nay không mấy khi thấy nhiệt-độ cao đến thế.

Ở miền Paris không bao giờ thấy nóng tới 41°. Ở Paris có ngày 28 Juillet 1921 nhiệt-độ lên đến 38°,4 là cao nhất xưa nay. Tại miền nam thì đã có năm thấy nóng như thế, như ở Poitiers ngày 21 Juillet 1870 nhiệt độ lên đến 41°, và ngày 19 Juillet 1904 thì ở Montpellier nhiệt-độ lên tới 42°,9. Xưa nay thành Montpellier vẫn là nơi nóng nhất ở nước Pháp.

Ngày 7 Août mới rồi, ở miền nam vẫn nóng. Miền tây-nam và miền đông-bắc cũng vậy. Hồi 14 giờ hôm ấy ở Strasbourg và ở Toulouse nhiệt độ lên đến 34°, ở Bordeaux và Clermont-Ferrand nhiệt độ là 33°.

Các miền về bờ bể Manche và về đất Bretagne, thì thời tiết vẫn được mát-mẻ. Ở Calais, Boulogne, Havre, Brest, nhiệt-độ lên đến 20° là cùng, không nóng lắm mà cũng không lạnh lắm.

Ngày 8 Août thì ở Paris nhiệt độ có 27°. Nóng nên có con giờ đồng hồ nhiệt độ lại lên 30° ngay.

CHẤT QUANG TRONG VIỆC CHỮA BỆNH

Mấy năm nay đã nhiều thầy thuốc dùng chất quang để chữa bệnh; cách dùng có hai thứ, chữa bên ngoài hay là dùng làm thuốc uống. Pháp chữa ngoài thì chiếu quang chất vào chỗ đau, rất có hiệu-nghiệm, vì quang-chất có sức mãnh-liệt, làm cho người ta sinh được sức ra; dùng làm để uống để chữa trong, thì gọi là quang thấy.

Quang thấy có hai thứ: một thứ là nước suối, thí nghiệm có quang chất, nhưng mà thứ nước suối ấy đóng vào chai mà chở đi xa, thì quang chất mất đi, cho nên quang thấy thường dùng đến là dùng sau người chế ra.

Dễ dàng để chế quang thấy có nhiều thứ lắm, mà cái thứ rất đơn sơ, thì cũng nơi giống bộ để dàng để chiếu quang chất, trong bộ để ấy để chất muối quang, đựng mấy bơm cho không-khí đi qua chất muối quang mà ra, rồi đem không-khí ấy chế vào nước, thì nước thành ra quang thấy, dùng làm thuốc uống.

Theo lời thầy thuốc nói, thì quang thấy sức mạnh lắm, cho nên người đau uống vào, thì tinh-thần sáng-láng, khí lực phát sinh, mà trong mình lại khỏe mạnh. Lại có nhiều người nói rằng công hiệu của quang thấy không những thế thôi, lại làm cho lóe rụng lợi mọc, râu bạc lại đen, thật là một vị thuốc phần lão hoàn đồng. Một ông thầy thuốc nói rằng quang chất làm cho người ta sống lâu thêm ít ra cũng được 15 năm. Nhưng bây giờ thực hiện của quang chất, để kết ra ở trên kia; còn như quang-chất có làm cho người ta sống lâu thêm hay không, thì còn phải nghiên-cứu đi rồi mới dám chắc.

MỘT CÁI TƯỢNG ĐIÊU-KHẮC LỚN NHẤT TRONG THẾ-GIỚI

Về địa-phận bên nước Mỹ có một tòa núi đá toàn là hoa cương-thạch tích thành; trên đỉnh núi có một khối đá hoa-cương rất lớn, cao chừng trăm thước tây, khoát một ngàn hai trăm thước tây. Có một nhà điêu-khắc trứ-danh nghĩ dùng một cái đầu chạm hình tổng-thống Washington, chạm lấy một bức ảnh thực lớn lên nữa. cái khối đá ấy mà điêu-khắc bức ảnh đó về mặt sau; bức ảnh định chạm thành ảnh để điêu-khắc về mặt sau khối đá là những dung-lượng hơn một ngàn người chiến-sĩ quân Đông-minh Nam-bộ nước Mỹ trong cuộc nam bắc Mỹ chiến-tranh từ năm 1860 đến năm 1865.

Cách chạm bức ảnh ấy định trong khi đã xảy tới dung mấy lớp trên toàn-ngân (nitrate d'argent) hòi lên trên một cái khối đá độ, rồi đem đó đem chạm nổi dùng máy chụp ảnh mà các bức ảnh sau nó khác đá, để máy giờ đồng hồ dùng nước thuốc rửa ảnh nữa cho thành bức ảnh, về mặt sau khối đá ấy thì chiếu theo bức ảnh ấy mà điêu-khắc. Người ta dự trong cái công trình điêu-khắc đó làm trong thì cái năm nhân một ông tướng quân được trận trong trận chiến-tranh phòng-nô, cao có tới tám mươi bai thước tây, cách mấy kilô-mét cũng có thể trông thấy được, tòa gần!

Giống dâu chăn tằm

Biết bao lần các báo-trương cổ-vũ về việc giống dâu chăn tằm, nào những bản về dâu xấu, tằm xấu, kén nhỏ, tơ ít, nào những nước người xuất sản được nhiều tơ, mà nước mình xuất sản ít tơ; song chưa thấy bàn đến cách giống dâu thế nào cho tốt, nuôi tằm thế nào cho lợi.

Lại nhân kỳ hội-đồng Tòa Nội-các bên qui quốc ngày 24 Juillet vừa rồi, quan Thượng-thư Albert Sarraut đại-nhân đã có trình bày về cái vấn-đề các thứ tơ ở các nơi, tài sang Đại-pháp nhiều ít thế nào. Như thế mà xứ ta há lại chẳng cố-công cùng-sức mà làm cách làm sao cho tài được nhiều tơ sang Đại-pháp ru?

Kỳ-giả đây, không xét cái tài hèn sức mọn, mà dám mùa rìu qua mắt thợ, lấy cũng vì cái lòng nhiệt-thành về nghề tằm-tang ở nước nhà mà làm bàn, may ra có được một đôi phần bổ-ích gì chăng.

Cô-nhân ta thường nói:

«Chăn tằm, ươm cá, nuôi con, trong ba nghề ấy ai còn khóc không.» Ấy cũng vì câu đó mà nghề tằm-tang nước-nhà từ xưa đến nay vẫn đỏ cho là vận độ đen, là cơ may rủi; ai là người hiểu mà chịu theo cái phương-pháp hay ấy.

Nói cho cùng thì việc tằm-tang rất rẻ, song cần phải chịu khó, chăm-nom, xét-nghiệm hàng ngày. Sách dạy nuôi tằm thì cũng chưa có sách nào cả, mà dẫu có sách chăng nữa, thì cũng chỉ nói qua loa về lý-luận, chứ chưa từng thấy dạy đến thực-hành; và sự thực-hành trong nghề tằm-tang lại là cần lắm.

Phép nuôi tằm không ngoài những cách như: *giống tốt, nhà mát* (hợp phép vệ-sinh) *cách thức cho ăn, trông nom cẩn thận, chăm cho dâu tốt.*

Trong mấy mục này mà không rõ thì thành một quyển sách dầy, song kỳ-giả chỉ xin kể qua mấy điều cốt yếu mà thôi.

Giống tốt. — Cách chọn trứng theo đúng phép thì phải dùng kính hiển-vi, song nhà quê ta lấy đâu được kính; vậy trước khi lấy giống thì nên chọn lấy những cái kén (lấm chín hôm thứ hai mới tốt vì lấm chín những ba hôm mới hết) xem cái kén nào thực dầy, thực nhẵn, không có lỗm sỏm tơ ở ngoài, nắn sung quanh xem có chắc tay không, bóp hai đầu cái kén xem có rắn kén không, lấy là kén tốt, kén tốt tất con ngài ở trong cũng phải tốt con ngài ở trong đã tốt thì trứng cũng phải tốt. Khi con ngài nào đẻ trứng thì hai phiếu chỉ lấy vào một phiếu mà thôi, nghĩa là ngài đẻ một ít đầu thì bỏ, đến nửa chừng hãy lấy, còn sau lại bỏ. Khi được là trứng rồi, phải soi lên xem trứng có điều hay không. Lúc lấm con nở, cũng phải xem có nở đều không. Nếu con nào nở sau thì cũng nên bỏ đi đừng tiếc; nghĩa là chỉ trong ba giờ đồng-hồ là trứng phải nở hết mới là giống tốt.

Cách làm nhà. — Nhà phải làm hèo hướng nam, giá mở cửa hồn bốn thì tốt, phải có kinh chớp, mành mành, cho ruồi muỗi khỏi vào, làm hai buồng, buồng giữa nhỏ để dâu, hai buồng to là chỗ để đũi (tức là cái tàm). Trong cách dạy chỉ nói có hai buồng, song ba buồng thì tốt hơn vì cách bệnh tấm hay lây, mà ta nuôi chung cả tấm lớn tấm nhỏ vào một buồng thì không tiện. Làm ba buồng như thế thì tấm nhỏ để một bên, tấm lớn để một bên. Nếu buồng nào tấm có bệnh thì có thể để riêng ra mà tẩy uế ngay đi được.

Nhà phải cho cao-ráo mát-mẻ, bốn bề phải có hiên để khi tấm chín (bắt-nẻ) thì treo nẻ ra đấy. Mùa nực phải quạt khéo, mùa rét phải ủ ưởi.

Nói tóm lại thì buồng tấm phải rất sạch-sẽ, hợp phép vệ-sinh, hơn nhà người ở.

Cách thức cho ăn. — Nếu tấm già mà cho ăn dâu non thì kén nhỏ, tấm non mà cho ăn dâu già thì tấm còi, thế cho nên cách cho tấm ăn, người ta cũng chọn dâu non già, tây tấm lớn bé.

Khi tấm con đã nở hết cả rồi, phải để ít ra cũng là 12 giờ đồng-hồ hãy cho ăn. Tại làm sao? Vì khi tấm mới nở ra, thế nào cũng có con trước con sau, chưa hấp-thụ được đều không-khí, chưa cùng cấp đều nhau, mà cho ăn ngay, con khỏe ăn nhiều, con yếu ăn ít. Nhà quê ta không hiểu, cứ hễ thấy nở hết đã vội cho ăn; cho nên về sau tấm có con to con nhỏ. Phải nên biết rằng tấm con khi nở ra còn có thể để 48 giờ mới cho ăn cũng được.

Cho ăn phải cho đều, cho đúng giờ, đừng để tấm phải đói, song bao giờ ở nong, tấm đã ăn hết kiệt dâu (nhà nuôi tấm gọi là ấp giốc) hãy giờ hãy cho dâu khác vào.

Trông nom cẩn thận. — Cách nuôi từ lúc nở cho đến lúc chín kể ra thì thực là dài. Điều cốt nhất người nuôi phải hiểu, ăn mọt thế nào, ăn hai thế nào, thế nào là tốt, thế nào là xấu. Lúc bấy giờ (ăn một ăn hai) nếu thấy xấu thì kíp đổ ngay đi, chưa tốn mấy.

Hễ thấy trong nong tấm, con nào đầu đơ đơ hung hung, đực như óc cá, ấy là tấm bông; con nào đầu cũng đỏ mà đỏ trong không đực (nhà quê họ gọi là tấm đực, tấm lưỡi, tấm ăn hai) đầu nuôi thì cũng được, sau cũng chín.

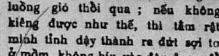
Tấm đang tằm sẽ rõ chứng thì chết (nom như tấm ăn hai, con nào đỏ đầu mà trong thì sau thành thứ nầy).

nhưng khi chín, hoặc không kết được kén, hoặc mới kết kén giờ chứng mà đã chết, hoặc mới bắt lên đến nẻ cũng chết; vậy cũng nên bỏ ngay đi từ lúc còn nhỏ. Nếu không biết mà nuôi mãi đến *ăn ba* (1). ăn gỗi, gần chín, bấy giờ mà bỏng thì cả đám đã tốn hại nhiều. Cho nên việc nuôi tấm cần phải có thực-hành, nghĩa là có người năm ba bận mà chịu khó kê-cứu mới biết được. Tấm nở điều là trứng tốt, ăn đều thì không có con to con nhỏ, không có con to con nhỏ thì kén phải đều, tơ phải tốt (phải cẩn thận khi chọn giống).

Tấm chín mọi lên đến nẻ chưa kịp lên tổ đã chết lem nhem trong thùa thưa mới tốt, nhặt là chết lem mùa nực lại càng phải để tấm thưa thêm hơn mùa rét. Cần nhất là phải thay đổi nong luôn, kẻo phân bẩn lên thì tấm thế nào cũng sinh ra bệnh.

(1) Lão nầy rồi sinh hay đến phải nhộng thôi.

Khi tấm ngủ tấm rậy cũng lại phải cẩn thận, đừng có tiếng động to, đừng có ánh sáng trói vào, đừng có luồng gió thổi qua; nếu không kiêng được như thế, thì tấm rật mình tỉnh dậy thành ra đứt sợi tơ ở mồm, không biu vào đâu được để mà lột, tất tấm phải chết. Từ lúc tấm nở cho đến lúc tấm chín, có 4

Tấm chín

lần ngủ (chúi đề mà lột) cả thảy, trong bốn lần ấy thì nên cẩn thận lắm mới được.

Tấm đang làm tổ

Khi tấm chín mà không gặp ngày nắng thì phải hun cho tấm đề làm tổ (kết kén) cách này ở nhà quê người ta cũng biết hun, song không biết vì cớ gì mà hun. Vì trong con tấm nguyên có một sợi tơ rất nhỏ, chăng đi chăng lại, nếu gió u-ám, hay khí giới thay đổi, thì con tấm nó không làm tổ, cứ nghỉ luôn luôn mà khi nghỉ nó vẫn đùn tơ ở mồm ra, không có chăng đi chăng lại nữa, như thế thì tơ thành cục (gọi là kén tan) Tơ mà thành cục thì lúc ươm hay dứt, dứt thì mất mối, thế là

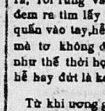
Kén giống tằm ta kén xấu khó ươm, tìm mối suốt ngày thành phải kéo ra tơ

gốc cả, tơ nõn mất hết. Bởi thế cho nên những người mua kén sành, người ta hay ươm thử, hay là chăm lấy cái kén bóc hết tơ gốc ở ngoài ra, rồi rứng vào nước, đem ra tìm lấy mối rồi quấn vào tay, hễ hết kén mà tơ không dứt là kén tốt, được như thế thời họ mới mua giá cao, hễ hay dứt là kén xấu rẻ tiền.

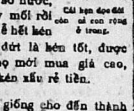

Cái hộp đực đứt bốn cái con trong ở trong.

Từ khi ương giống cho đến thành cái kén phỏng độ 38 đến 40 ngày mà công-phu thực là khó-nhọc — Lúc đã thành cái kén rồi cho đến lúc con ngài ở trong cái kén ấy cần tổ ra ngoài là chín ngày. Lúc đã để ra trứng rồi, cho đến lúc nở ra

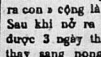
Con ngài đực

Con ngài cái

tấm con, cũng lại chín ngày, cho nên ta có câu nói « chín ngày ra mọ, chín ngày ra con » cộng là 18 ngày

Sau khi nở ra con tấm con được 3 ngày thì mới phải thay sang nong khác, bấy giờ là tấm thay lông (nhà nuôi tấm gọi là hớt rụng lông) — Đến

Tấm đã sổ được tấm ngủ (gọi là chúi đề ba ngày có lông ở đầu sang quanh mà lột) ngày

khi ấy người ta thử bẻm tấm thấy sang nong mới hết lại rậy ăn, ấy được 3 ngày, lột lần nhất gọi là « ăn nhất ».

ngày thứ ba sau khi rụng lông là ngày thứ tư thì khi ấy người ta thử bẻm tấm thấy sang nong khác gọi là hết lại rậy ăn, ấy được 3 ngày, lột lần nhất gọi là « ăn nhất ». Sau khi ăn nhất được 2 ngày, nghĩa là ngày thứ 7 thì tấm lại ngủ (chúi đề mà lột) đến ngày hôm sau là ngày thứ 8, tấm lại rậy ăn, ấy là *ăn hai (Lần nầy cần xem nếu con nào đầu đỏ thì bỏ đi)* — Sau khi ăn hai được 4 hôm nữa là ngày thứ 12 tấm lại ngủ (chúi đề mà lột) đến ngày hôm sau là ngày thứ 13, tấm lại rậy ăn, ấy là *ăn ba*, ăn ba được 12 ngày lột lần 4 ngày là ngày thứ 17 thì tấm lại ngủ, (chúi đề mà

Tấm đã được 17 ngày lột lần thứ tư gọi là « ăn nhất » đã đốm chín, còn 3 ngày nữa thì chín.

lột khi dậy ăn, gọi là ăn gỗi, bấy giờ được 8 ngày tấm đã đốm chín, trong ba ngày thời chín hết lượt, ấy là nói về giống tốt ăn đều, trông nom cẩn-thận mới được thế).

Chăm cho dâu tốt. — Dâu có nhiều thứ, dâu bãi dâu đồi, dâu vườn, tùy đất, cây to cây nhỏ tùy giống; song bất ngoại việc chăm nom cẩn-thận, tia cành nhặt lá cho sành. Cốt là dâu đừng để đọng nước vì cây đọng nước tất là cũng phải nhiễm nước, tấm ăn là dâu nhiễm nước hay sinh bệnh. Bón dâu thì bón bằng khô dầu, phân tằm, phân lợn, vân vân. Nói tóm lại thì cách giồng dâu kiêng nhất là sự đọng nước còn cách thức thì cũng như giồng các thứ cây khác.

Mấy lời quê-kệnh rải tấm lòng thành, còn sự kê-cứu rõ ràng hơn nữa, xin để các bực chuyên-môn thí-nghiệm.

Chu-văn L.-N.-Ủ.
Lâm ruộng. Sơn-tây

VĂN UYỂN

Sầu thu

(Tứ khúc mới)

Trận gió may,
Gieo cành cây,
Mối sầu này biết ngỏ nơi đây!
Lệ vơi đầy,
Cùng ai ngỏ nỗi niềm tây?
Dễ khóc canh chầy...

Thu dạ cảm-hoài

Lối thu đêm thâu đối cảnh tàn,
Tơ-tình nuối cháy bỗng gan.
Ngọn đèn xanh rọi lại lay trên án,
Bóng người vàng hoe rọi trước màn.
Vắng vẳng qua tai hồn đã khóc,
Nỉ non ngoài cửa gió lăm than.
Hỡi mai sực tỉnh mơ chăng bóng,
Ấ Chúc đẩy vơi giọt lệ đàn!...

Trần-thị-Hồ

Tin sau cùng

NƯỚC Ỷ VỚI HY-LẠP

Nước Hy-lạp có gửi thư xin hội-đồng các quan đại-sứ ấn-định ngày đội chiến-thuyền của Đồng minh tới nơi, để tiện thu xếp đội chiến-thuyền của Hy-lạp.

***

Hội-đồng các quan đại-sứ hoãn chưa hội-nghị vội, vì viên đại-biểu nước Ỷ là M. Avezzana chưa tiếp được mệnh-lệnh của bản-chánh-phủ về việc rất quan ở đảo Corfou về.

***

Báo *Tribune* nước Ỷ có nói: Nước Ỷ học khi nào nước Hy-lạp thực-hành các điều-khoản trừng-trị xong, thì nước Ỷ sẽ rút quân về, lời ấy nước Ỷ không sai. Nhưng nước Ỷ không chịu mắc lừa, vậy nước Ỷ sẽ giữ lấy của bảo-chứng, cho đến khi nào được như ý, rồi mới sẽ giả lại cho.

***

Ở Genève có tin đồn rằng ngày 15 Septembre nước Ỷ sẽ rút quân ở đảo Corfou về.

***

Ở Corfou có tin nói rằng nước Hy-lạp định bắt các quan trong hội-đồng thành-chính đất Epire.

Đại-tá Bonzaria bị ngài là thủ-phạm trong việc thành-thích các phái-viên nước Ỷ và làm người nữa đã bị bắt và giải đến Janina.

CẢI THIỆN TAI DỮ DỘI Ở NHẬT-BẢN

Đức Giáo hoàng có gửi cho quan đại-sứ của Giáo-hội ở Tokio một số tiền là 20.000 dollars để cứu trợ những kẻ bị nạn.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	27 độ
15 giờ	30 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 13 Septembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 70.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 15 Septembre 1923*, — 3%, 57.85. — 4%, 1918 62.45. — 5%, 1915 1916 74. 85. — 5%, 1920 92. — 6%, 1920 88.75.

Tin tàu. — Tàu *Ordonoque* mang thư sau ra Pháp, đến ngày 16 Septembre ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane Qui-nhơn, Ba-ngòi và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong ngày 15 Septembre, chuyến xe chạy Đáp-cầu hồi 17 giờ 49.

Hội Đình-chiến. — Ngày 11 Novembre tới đây là ngày kỷ niệm Đình-chiến đây. Ban hội đồng coi về việc hội hè này mai sẽ họp để định chương-trình về việc làm hội.

Một chức mới trong ngạch Tư-pháp. — Tại Tư-pháp viện nay đặt thêm một chức Tư-pháp viện phó lông-trưởng để giúp việc cho quan chánh lông-trưởng.

Việc bầu cử hội-viên thành-phố. — Báo *France Indochine* nói về việc bầu cử hội-viên thành-phố An-nam có bình-phẩm rằng:

« ... Những bực thượng-lưu An nam trong vụ bầu cử Hội-đồng tư-vấn mới rồi không chịu ra, thì nay chế hội-viên thành-phố cũng lại không mong chiếm lấy nữa và ta có thể nói trước rằng đến vụ bầu cử tới nơi này chỉ có mấy ông ký-viên thành-phố đang tại chức cùng mấy người tưởng nhờ về chân hội-viên mà chiếm được cái lợi buôn-bán là ra ứng cử mà thôi.

Hiện nay tòa Bắc-lý đang sắp sửa. Thế đi bán đang viết và bộ tuần tháng này thì phát. Phòng bán cử tây thì mở tại nhà hội-đồng tòa Bắc-lý và phòng bán cử Nam thì mở tại một phòng Lục-lộ của tòa Bắc-lý.

Vụ sâu bán năm nay. — Quan Thống-sứ vừa mới điện đi các tỉnh rằng vì hiện tình mùa màng năm nay và loài sâu bẩn hèo sinh sản được ít ngập lại thì mùa sâu bán đến ngày 21 Octobre mới mở.

BÁN NHÀ

Một cái nhà kiểu An-nam, số 49, phố hàng Trống, 36 80m², giá: 4000 $

Một cái nhà kiểu tây, số 102, phố hàng Trống 115m², giá: 15.000 $.

Hai cái nhà liền nhau, kiểu tây số 4 và số 6, đường Quan-Thánh, trước vườn Hoa hàng Bún trông sang 1042m², giá: 18.000 $.

Bãi tại số 4, đường Quan-Thánh.

Tòa Thượng thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Bành hưng. — Ng-văn Dinh là lý trưởng ấy quyện là chức dịch trong làng bắt người đàn em tên là Ngô-văn-Vụ theo lâm tây phải đề đi thu thuế. Người ấy bận việc không chịu đi, lý-trưởng cùng với người nhà là Ng-văn-Thân liền kéo ra đánh bị thương. Tên Nam ấn tỉnh Bắc-giang phạt Ng-văn Dinh và Ng-văn-Thân mỗi tên 5 đồng và bắt cùng nhau phải bồi 5 đồng cho người bị đánh. Tòa Thượng-thẩm y án.

Trái lệnh quan trên. — Trần-văn-Bách và Trần-thị-Ngọ có tranh nhau một thửa ruộng với một người tên là Thị Đa. Trước khi xét xử việc tranh ruộng ấy, quan trên có sức tổng lý sở tại canh giữ đợi khi lúa chín thì gặt quyền trữ. Đến khi lúa chín Trần-thị-Ngọ Trần-văn-Bách không theo lệnh đem người ra gặt ruộng ấy tự tiện gặt gánh về nhà. Tòa Nam-ấn tỉnh Hà-nam phạt Trần-văn-Bách và Trần-thị-Ngọ mỗi tên là 2 tháng tù và bắt hai tên phải trả 15 đồng cho bên nguyên. Tòa Thượng-thẩm tha cho Trần-văn-Bách vì không đủ chứng cớ và y án phạt Trần-thị-Ngọ vì đã quá hạn rồi mới chống án.

Vì việc bầu lý trưởng — Nguyễn-làng tên Lê-v-Ngôn có kiện lý-trưởng quan sức bắt. Lang ấy có hai người ra ứng cử một người họ Lê và một người họ Nguyễn. Hai bên tranh nhau rất kịch-liệt và tìm bết cách hãi bác nhau. Đến lúc bầu người bên họ Nguyễn được nhiều phiếu bầu thì lê tên Lê-v-Ngôn nói sự rồi gường xuất người trong họ đánh người ứng cử bên họ Ngu bị thương. Tòa Nam-ấn tỉnh Sơn tây phạt lê tên Lê-v-Ngôn, Lê-văn-Phác, Lê-v-Chi, Lê-v-Gốc, và Lê-v-Hào mỗi tên 1 tháng tù án treo. Tòa Thượng-thẩm bác bỏ cái án ấy đi vì làm không hợp luật.

Tự tử bằng thuốc phiện. — M. Nghiêm-Nhị là con trai cả quan nguyên tri-huyện Hưng-nhân Nghiêm-hoàng-Luyện, ở nhà đi đâu mất từ sáng hôm qua mà không thấy về. Đến chiều thì thấy những bồi ở một nhà sắm hàng Vôi có đến trình sở Cảm rằng trong phòng nhà sắm ấy có một người tự tận. Người nhà người tìm đến đến tìm thì chính là M. Nghiêm-Nhị trong phòng nằm con mới cho dầm và một hộp thuốc phiện bỏ dở. M. Cazeire y khám bác-sĩ đến chẩn nguy rồi đưa vào nhà thương được một giờ thì chết. Cứ như lời những người bồi sắm ấy khai thì M. Nghiêm-Nhị đến hỏi thuê buồng từ 6 giờ sáng mà đến đến chiều hãy đánh thức. Mãi đến 5 giờ, bồi hãy còn thấy đóng cửa, gọi mãi cũng không được thì sau mới cạy cửa ra.

Nghe đâu M. Nhị có để lại mấy bức thư để đối lại cho gia quyến;

Thi tốt-nghiệp Trường Thuốc — Trường thuốc đã thi tốt-nghiệp xong sáng hôm nay. Trong 21 người được vào clinique thì chỉ có 12 người trúng tuyển là:

Bắc-kỳ: MM. Ng-bá-Tụng, Hồ-sao-Khang, Vũ-Tuân.

Nam kỳ: MM. Lê-quang Hoạch, Ng-v Hồ Huỳnh-minh-Tạch, Ng-văn-Chà, Ng-v-Tân Lê Chấn, Hà-v-Sưu.

Trung-kỳ: Hồng-Hoan, Tôn-thanh-Gian.

Bản quán có lời mừng những ông mới trúng tuyển.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân: DƯƠNG-BÁ TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
2096

Thi tuyển học trò vào các trường nam nữ Sư-phạm — Bà ba hôm nay tại hai trường nam nữ Sư-phạm đang thi tuyển học-sinh vào ban thứ nhất.

Trường nam Sư phạm thì hôm nay đang thi vấn đáp, có 70 người được vào, còn trường nữ Sư-phạm thì đã xong rồi. Số những có trúng tuyển như sau này:

Mesdames Ng-thị-Chất, Đỗ-thị-Ninh, Trần-thị-Xuân, Phạm-thị-Dự, Lê-thị-Nga, Lê-đình Khang, Đỗ-thị-Chúc, Ng-thị Thọ, Hoàng-thị-Lục, Ng-thị-Trúc, Lê-thị Vân, Lê-thị-Mai, Phan-thị-Thắng, Trần-thị-Sâm, Phạm-thị-Minh, Đỗ-thị Nhàn, Trần-thị-Kim, Ng-thị-Chi, Trần-thị-Liên.

Những cô sau này lấy vào số phụ là: Mesdames Đỗ-thị-Hoàn, Ng-thị-Thân, Ng-thị-Tân, Phan-thị-Ga.

Bằng Thành-chung Pháp Việt. — Kỳ thi bằng Thành-chung Pháp-Việt ngày 24 Septembre này thì hội-đồng sát-hạch có M. Brachet giáo-sư trường Trung-học Albert-Sarraut làm chánh hội đồng và M. Prin-cisle đốc-học trường nam Sư-phạm làm phó hội-đồng.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà bôm (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con

2107

Quan Bóc-tơ Bi-cơ-man

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thương-hàn và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, tê, đau mắt, các chứng khí trở-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gà số nhà 33, Hanoi dây nói 314.

Quan Bóc-tơ có cả nhà cho người đi, ngược đến xem, tại cần tại nhà.

2062

Trường võ bị Pháp-Việt. — Đến ngày 14 Octobre nay, trường võ bị Pháp-Việt (Ecole de Préparation militaire France-Annamite) sẽ khai trường, trường nầy nhắc lại rằng hiện đã có ba trường là ở Hanoi, Haiphong và Huế.

Phàm những người thiếu niên Pháp hay Nam mà hợp thể lệ sau này là trường học nhận cả:

Người Pháp: tính đến 31 Décembre phải đủ 16 tuổi; những người nào sức yếu lắm thì sẽ được miễn hôt một tuổi.

Người Nam: tính đến 31 Décembre phải đủ 18 tuổi.

Những người muốn xin học thì phải làm một cái đơn bằng giấy thường, có chữ người cha hay là người đỡ đầu cho phép và định theo một tờ giấy khai sinh (hay là một tờ giấy gì khác thay cho giấy khai sinh, hay là một tờ khai của người cha làm bằng giấy thường) để chứng tỏ rằng người xin học đã hợp lệ tuổi rồi.

Các giấy ấy phải nên gửi ngay:

Ở Hanoi thì đến quan Hội Darcel Dépôt de Kenkon 2 rue Maréchal Joffre;

Ở Haiphong thì đến quan Hội Loyce, bureau de la Place;

Ở Huế thì đến quan giám binh Inspecteur de la garde Lorquetont commandant de brigade de la résidence Supérieure.

Những người đã có đơn xin học thì phải theo các hạn kỳ cho nhưng lần (trừ ra khi có sự gì thì mới được nghỉ), phải bận quần áo cho chỉnh-tề (áo bành).

Trường sẽ phát cho học-trò một cái khoanh đeo cánh tay trong những khi học tập.

Từ tháng mười tây cho đến cuối tháng tư tây, cứ ngày thứ năm và chủ nhật từ 14 giờ đến 16 giờ thì dạy tập bích

Việc luyện tập này chỉ ý là để cho thân-thể nở nang và dạy cho học-trò nhẫn và bình pháp; cốt nhất là dạy bắn và dạy thể dục; ở Hanoi lại có một ban dạy cưỡi ngựa, học-trò ai muốn học cũng được.

Khi học hết hạn rồi, những người nào trong năm mà phải ra lính thì sẽ được một cái bằng luyện tập bình pháp cùng những bằng cấp chuyên-môn khác, trong khi lại ngồi sẽ được hưởng những quyền lợi như là kén chọn lấy sơ ngũ của mình, vào ngay học học trò ca (hay là đội) làm bốn tháng có thể được thăng ngay, chứ không phải 6 tháng; ghi phép thân văn vân. Còn những người nào không phải ra lính, thì học trường sẽ cấp cho một cái bằng nhận tự rằng mình theo học chuyên cần.

Nếu vậy thì các nhà nên cho con đến xin học tại trường võ-bị này làm, chẳng những là biết nghề binh mà lại thêm mạnh khỏe nhiều nữa.

Y-khoa bác-sĩ Sarraillhé

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 326

Lời nghiệm mán mê, đàm rồi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh niễn.

Bệnh đau dạ dày, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Mới được tiếng An-nam, không phải đồng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 8 giờ đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 8 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh nhân đến chữa.

2060

Thi thư-ký vào ngạch văn-tự. — Sáng hôm nay đã mở cửa thi tuyển thư-ký vào ngạch Văn tự tại trường Cao-đẳng phổ Paul-Bert. Đến ứng thi có 306 người.

Trước khi ứng thi phải có bằng Thành-chung hay là bằng Cao-đẳng tiểu học tây cho nên không có mấy người thi, bởi vậy nay lại có nghị-định hạn thời cho những người không có văn bằng gì cũng được ứng thi.

Các đầu bài ra sáng hôm nay như sau này:

Âm tả

Le développement de la science

Pendant les longues recherches scientifiques je me suis livré, les semaines et les mois se sont écoulés rapidement pour moi. Entièrement absorbé à travers ces milliers de faits, épars dans des centaines de volumes, ce qui m'intéressait avant, pour ainsi dire à mon insu, les tas de notes accumulés que je voulais peindre, je ressentais quelque chose de l'émotion qu'éprouve un voyageur passionné à l'aspect de lands qu'il a longtemps souhaité de voir et que les obstacles ont reculés rêvés. Sans me le dissimuler le cœur rempli d'une mélancolie mêlée d'amertume, je faisais mes derniers pas dans un monde où je ne devais plus revenir, et je me disais que peut-être aussi quelques-uns de mes travaux, ceux-là peut-être, ne seraient pas perdus; je voulais qu'il servît à quelque chose d'affaissement moral que la maladie de la génération nouvelle qui l'a fait naître devait produire en nombre des grands intérêts matériaux j'ai de ne pas mourir tout à fait en laissant la terre labourée par moi en friche, sur laquelle d'autres viendront faire leur moisson.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Hỏi GIÁ VIÊN VỀ HẠT TÒA ÁN SỞ NHẤT CẤP Ở SAIGON

Bán đấu giá

Ngày thứ bảy 29 Septembre 1923, tại nhà bán đấu giá Saigon

Bán cái tàu đánh cá chạy bằng hơi nước tên là « Bangano » Của công-ty danh là *Pêcheries Industrielles* ở Saigon vỏ lợ

Đặt giá: 15.000 đồng bạc

Bán liền ngày. Phải giả thêm ngoài 10%.

Hỏi giá viên,
TERRIEN.

Ai muốn hỏi điều gì, xin hỏi tại Mr Terrien, hỏi giá viên ở Saigon.

3073

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Savon Cadum

Savon tinh anh, như

SAVON CADUM

thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.

Và lại savon này tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không bỏ chút nào, mà lại lâu giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

DỊP TỐT ÍT CÓ

Nếu các ngài muốn may quần áo tây, nên đến hiệu ông H. Vallée, số nhà 37, Rue Paul-Bert (phố Tràng-tiền) Hanoi, ở đấy có các thứ serge marine thật tốt, khổ một thước, cam-đoan rằng toàn laine.

Hạng nhất một coupe 3 m. vừa một bộ quần áo cả gilet giá là 9 p. 60
Hạng nhì — 7. 50
Hạng vừa 1 p. 90 mộ thước, khổ 1 m. 3670

Rượu bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của H[illegible]G-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chỉ dụ phê rằng:

Chiếu nay dâng đồ được phòng của MONTÈS quí ông, có chế nên một thứ rượu bồ đào dâng ngự dụng qua rất hay, đáng nên ghi thưởng, trước lục phê thì gửi cho quí dược phòng chế-ông để ở thanh-giá.

Khâm thử.

稟 [illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU
2094 Y. M. GRENÈS.

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
48, *Rue des Cantonnais*, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 268

Bản-hiệu có bán buôn các thứ sóc nhiễu, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng ta Bắc-kỳ như the, xuyến, lĩnh, lụa, băng, quế, vân vân. cả hàng Saigon như lĩnh, the, vân vân.

Nay mới có đủ các mùi, láng thâm, nhiều đen và vải màn rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về bản hiệu xin gửi contre remboursement.

Cáo-bạch
2010 YU-WO-TSÉONG

COURSE INTERNATIONALE

DE 100 KILOMÈTRES

Course le 10 Mai 1923

Vainqueur: LE STUMPH
sur bicyclette J. B. LOUVET

Les cycles J. B. LOUVET
sont indépendants de tout consortium et luttent seuls par leurs propres moyens

EN VENTE CHEZ:
ANSTETT & Cie
Avenue Paul Doumer
HAIPHONG
NGUYỄN-HỮU-THẮNG & ĐỖ-ĐÌNH-ĐẠT
65, Bd Doudart de Lagrée
HANOI

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đắt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

L'étude sérieuse et calme n'est-elle pas là? N'y a-t-il pas en elle un refuge, une espérance, une carrière à la portée de chacun de nous? Avec elle on traverse les mauvais jours sans en sentir le poids; on se fait à soi-même sa destinée, on use noblement sa vie; voilà ce que j'ai fait et ce que je ferais encore. Si j'avais à recommencer ma route je prendrais celle qui m'a conduit où je suis. Aveugle et souffrant, sans espoir et presque sans relâche, je puis rendre ce témoignage qui, de ma part, ne sera pas suspect.

Il y a au monde quelque chose qui vaut mieux que les puissances matérielles, mieux que la santé elle-même c'est le dévouement à la science. Le dégoût de la vie, la lassitude ne se sont jamais emparés de moi; avec les yeux de l'esprit, je vois briller, comme un phare lumineux, l'idée du devoir.

A. THIERRY

Câu hỏi

1° Pourquoi l'intérêt de la science peut-il être compté au nombre des grands intérêts nationaux.

2° Expliquer l'expression: j'a donné à mon pays ce que m[illegible] donne le soldat mutilé sur le champ de bataille.

3° Justifier l'orthographe de « quelle que » dans « quelle que soit la destinée ».

4° Qu'appelle-t-on âmes énervées?

5° De quelle forme s'agit-il dans l'expression où [illegible] manque de [illegible]

6° Analyser les mots: Sans en sentir le poids.

Bài bài luận Pháp-văn như sau này:

On récolte ce qu'on a semé.

Développer cette pensée en s'appliquant aux divers âges et aux différentes circonstances de la vie.

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thượng thọ đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$00
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 33
cửa nói số 266
2012

Giấy tưởng-lục. — Quan Thống-sứ vừa ký nghị-định cấp giấy tưởng-lục cho một người lính khố xanh là Vang ba Noi ở Cao-bằng vì đã liều mình nhảy xuống sông cứu được một người cai khỏi chết đuối.

Thi vào trường Bảo-hộ. — Chiều hôm qua thi bài dịch Pháp-văn ra quốc-ngữ như sau này:

Le prix de la vie humaine. — Les vases magnifiques

Un prince du Japon avait fait faire vingt vases de porcelaine d'une magnificence rare. Il se vivait que pour les admirer. Un jour, une servante en cassa un par mégarde. Le prince entra en fureur et la condamna à mort.

Ayant appris cela un des sujets du prince se présenta. Je suis possesseur d'une recette précieuse pour réparer le vase brisé sans qu'on soupçonne la moindre fêlure. Il faut seulement qu'on me répare tous les vases ensemble.»

On le conduit dans la pièce où les précieux fétiches reposent sous une tenture de soie. Il saisit la draperie, et d'une seule poussée les jette tous à terre et les brise en mille pièces.

« Les dix-neuf vases restants, dit-il au prince, auraient pu coûter la vie à dix-neuf personnes. Prenez la mienne, ce sera assez. »

Le prince comprit la leçon que lui donnait cet homme; et pensant que tous les vases dorés du sculpteur de son palais ne peuvent valoir la vie d'une personne humaine il fit grâce à celle qu'à la servante.

Maxime: Ne craignez point ceux qui tuent le corps et ne peuvent tuer l'esprit.

Ai muốn xin học? — Trường Công-Ích ở Bạch-mai sắp mở thêm lớp Cours moyen và Cours supérieur để dạy học-trò đi thi lấy bằng sơ-học tốt-nghiệp (Certificat d'études primaires) Ai muốn vào học các lớp ấy thì từ nay cứ đến xin tại ông Đốc bản trường là M. Trần-văn Đức, thượng hạng giáo-học tư-thục. Học phí mỗi tháng định là: lớp nhất 1p 00 và lớp nhì 0p.60.

Trường Công-Ích lại cáo.

Nghỉ phép. — M. Hoàng-hữu-Quỳnh, thừa-phái hạng năm tại châu Lộc-bình (Lạng-sơn) được phép 20 ngày nghỉ tại Hà-đông.

Đổi tên. — M. Đoàn-v-Thanh, quán làng Vĩnh-lộc, tổng Vĩnh-phúc, huyện Phúc-thọ (Sơn-tây) được phép đổi tên là Đoàn-v-Thành.

Phát hỏa. — Chiều hôm qua hồi 2 giờ rưỡi ở phố Gourssard nhà bà Ng-thị-Đông 60 tuổi làm nghề thợ nhuộm bị phát hỏa. Cái nhà là mới cháy thì người ta chữa ngay cho nên thiệt hại không mấy.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Trường thiếu chỗ. — Ngày mở trường năm nay bà con ta nhiều người không xin được chỗ cho con em thì lấy làm oán trách lắm.

Vì năm nay số học-sinh vào học gấp mấy mươi lần số chỗ ngồi của nhà trường còn dư, cho nên không đủ chỗ cho vào cho đủ mà nhận hết.

Mong rằng nhà nước kíp làm thêm mỗi phía thành-phố một nhà trường nữa thì các con trẻ ta mới có chỗ học.

VIỆT-TRÌ

Tin nước. — Nước lên lần thứ ba hôm mồng sáu tháng này 14 m, 14 rồi xuống, vậy kém lần thứ hai 1 m, 54. Ngày 12, mười hai giờ, nước lại lên tới 14 m, 23.

HƯNG-YÊN

Một nhà Bưu điện mới. — Nhà Bưu-điện thứ hạng đặt ở Thụy-lôi (huyện Tiên-lữ) đã bắt đầu mở cửa làm việc từ hôm 9 Septembre. Nhà Bưu-điện này không bán *mandat*, song có nhận gửi các bưu-điện (colis postal) không nặng quá 5 cân.

Từ nay trở đi ai gửi hoặc lĩnh thư từ *recommandé* hay các bưu-điện thì không phải lên tận tỉnh lỵ nữa.

Bãi nhà trạm. — Nhân mở nhà Bưu-điện Thụy-lôi thì nhà trạm Tiên-lữ và chức tá dịch trạm cũng bãi đi.

VIỆC KINH-ĐÔ

Tin đồng bóng mà hại mình. — Vừa rồi có một người cầm máy xe auto đi làm ở Mai-lĩnh về mắc phải bệnh chồi nước nặng. — Ai đi đến miền Mai lĩnh mà trở về cũng mắc phải bệnh chồi nước. Vì rằng xứ ấy thủy thổ và lam chướng rất xấu và độc, ai lên đấy cũng phải đau và mắc bệnh chồi nước, bệnh ấy thuốc Tây trị rất hay và chóng khỏi, lại có thể biết rõ cái căn do của bệnh ấy vì đã có gương xem vì trùng lại có khoa học tinh tường để chữa bệnh ấy. Người mắc bệnh mê man đã chẳng biết phương pháp gì mà trị đã có anh em bà con tìm phương thế mà điều hộ, lại đã có người bảo rằng phải đem ngay đến nhà thương. Thế mà những người thân thích của bệnh-nhơn chẳng tin, bèn đi mời về một ông lang ta. vì tin rằng ông ấy vẫn biết về hay lại kiêm nghề thuật số và đồng Cô bóng Cậu, mời ông đến, ông cắt thuốc cho, thang này không lành, ông trở thang khác, chứng ngã nước ông không-trị, ông lại trị chứng mắc bệnh tà ma. Ông bảo rằng vì người này có nhơn tình với một gái mọi, nay bị nó thâu hồn bắt vía, phải cầu đảo-cuộc lễ bái kia mới khỏi. Theo lời ông hết sức mà bệnh cũng không lành mãi đến khi đau đã nguy kịch mạch đã không nhảy mà ông cứ nói rằng ma mọi nó bắt mất mạch phải uống thuốc hồi-dương-sinh-mạch thì bệnh mới lành. Thế mà cũng cứ nghe theo ông, nghe mãi cho đến thang thuốc cuối cùng là thang: « lục-bản-gia-qui địa » thì đã đi đời nhà ma!

Ôi! thời thế này mà còn mê tin đồng bóng thờ ấy để đến nỗi hại tánh mạng người. Thật đã oan khổ thay! Ước ao rằng trong xã-hội ta những người ta mà diện-mục chớ có học thói bọn quần-xoa đi mê tín sự va hoặc đồng bóng. Kẻo lắm khi hại to.

Xe kéo xe. — Vào khoảng 8 giờ tối đêm hôm kia, một người thiếu-niên đi cái xe đạp xem bộ lộ đạt gấp lắm, từ ngoài phố vào cửa Thượng tứ được một hồi đã thấy trở ra, mà lần này chẳng phải đi một mình mà lại có trông thêm một cái xe cao-su vào sau (hai càng xe cao-su móc vào dưới yên xe đạp phía trước) người thiếu-niên ngồi trên xe đạp, đạp rõ mạnh để kéo xe cao-su đi, mà trên xe ấy lại có hai người cô-nhi ôm đàn cùng phách.

Dùng sức xe đạp để kéo xe tay, từ lâu nay chưa từng có. Cách lộn hiệp ấy, chẳng phải là nên ngại cho tánh mạng người đi xe đạp mà thôi đâu, lại còn phải rất nguy hiểm cho hai người ngồi trên xe kéo theo sau mà lại hai người đàn bà con gái cả, mới thật là nguy-hiểm nữa.

Ấy những điều khiếp mục kinh tâm như thế mà chẳng thấy ai bỏ bao, cứ cho là một điều lạ chạy theo coi, như là coi một trò gì mới mẻ vậy.

Tin nước lên xuống

Triều sông Hồng-hà

	12 Sept. mỗi 6 giờ	13 giờ	13 Sept. mỗi 6 giờ
Lao-kay	79.20	78 80	78 20
Yên-bay	30 23	30 08	29 58
Việt-trì	14.15	14.24	14.10
Hanoi	9.55	9.59	9.68
Vạn-yên	10 95	.	8 60
Hòa-bình	7 40	7 45	6 75
Tuyên-quang	4 92	4 57	4 03
Phủ-đoan	20 97	20 63	19 97
Phủ Yên-bình	2 80	2 02	1.69

Triều sông Thái-bình

	12 Sept. mỗi 6 giờ	13 Sept. mỗi 6 giờ
Thái-nguyên	19.75	19.48
Lâm	2.10	2.09
Phủ Lạng-thương	3.31	3.19
Đáp cầu	3 98	3 61
Phả lại	3.10	2 99

房藥成和南

Ai có bệnh nên biết hiệu Nam-hòa-thành, số 26, phố Mới, Hanoi, có thầy xem mạch, biện chứng giỏi, chữa được nhiều bệnh khó. Thuốc nước, thuốc viên, quí-khách dùng gì cũng có. 2098

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA
NGUYỄN-NGỌC-QUẢN
soạn

Giá 0$30 *một quyển*

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 13 Septembre 1923

KỲ-NỮ VÔ TÌNH

Ai quen bẩy chữ tám nghề.
Để người hiếu sắc thoảng mê vì tình.
Đến khi thuận đạo gia-đình.
Nghĩ mà dơ dáng dạng hình cho ai.

Tối thứ sáu 14 Septembre 1923

Diễn hai tích

Một tích cổ — Một tích tuồng pho

Tích thứ nhất:
THAM PHÚ PHỤ BẦN
Tích thứ hai:
GIANG-ĐÔNG PHÓ HỘI
Có múa bài bông

Toàn đào kép trẻ con 12, 13, 14, 15 tuổi diễn rất khéo.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mở ra mục này, để đăng những bài bá-cáo việc riêng, giá đăng báo thì tùy việc, đã có thể lệ. Phàm những việc đăng ở mục này, ai ký tên, người ấy nhận trách nhiệm, chứ bản quán không biết: thực hư thế nào cả.

Lời cảm tạ

Tên tôi là Nguyễn-văn-Thịnh, ở xã Phúc-tiên, huyện Hưng-nhân, Thái-bình, ở phương xa xin cúi đầu cảm tạ quan huyện Hưng-nhân đã thừa lệnh Qui-tòa phụng-lĩnh sắc-văn của tôi về huyện-đường trong khi tôi đi vắng. Tôi nghe đâu Qui-tòa có truyền cho quan huyện về sức cho anh em chúng tôi được phép lên công-đường ký-nhận mà phụng-lĩnh đạo sắc-văn ấy, chẳng biết tại sao mà quan huyện không cho, lại cho một người phụ-nữ tức là vợ tôi được quyền điểm-chỉ vào sổ nhật-ký mà lĩnh sắc văn của tôi ở trong phòng giấy riêng của một viên thừa-phái chớ không ở công-đường, chẳng hay khi bấy giờ quan huyện tôi ở đâu mà để một mình viên thừa-phái được quyền vâng mạng ban giao đạo hoàng-ân ấy cho vợ tôi vậy. Kính bái.

Sau đây tôi xin độc-giả quí-nhân cùng các bậc anh-kiệt ở huyện tôi đã biết mặt biết tên tôi, thì tha thứ cho tôi, đừng quá chê tôi là người ngu-si, không hiểu phép vua luật nước.

THỊNH
Service des Travaux Publics
Chef de chantier — Muong-sen
3673 VINH — An-nam

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán!

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD* », Juflen & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi. 3063

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: **Hiệu NAM-THỊNH**
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản hiệu vì giá bạc cao 3 quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00 các chiếu giá không bớt thời xin biếu cái kính giọng vàng có hộp xin xem sau sau này:

Đồng hồ đeo tay chân tốt thấy giờ		giá trước	5 $ 40	nay 4 $ 40
—	có kim ly	—	6 00	5 00
—	kim thép và kim vàng	—	4 50	3 50
—	vuông thụy sĩnh	—	5 30	4 30

Xin các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính giọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
48, Phố hàng Ngang, HANOI

HỎI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYẾN, BỆNH HEN !

Đừng thấy mắc bệnh mà đã nản lòng, nên dùng thuốc ABYSSINIE EXIRARD (REMÈDE d'ABYSSINIE en POUDRE) bằng bột, bằng thuốc lá hút, thì thấy dễ chịu ngay, và khỏi tức thì.

Có bán tại : H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bào-chế.

MARQUE DÉPOSÉE

Gởi bán tại { BLANC, Hanol / MONTÈS, Hanol

GIÁ BẠC CAO!!

Bản-hiệu vừa nhận được các thứ đồng hồ bỏ túi, đeo tay bằng vàng; bọc vàng; kền, vân vân và các thứ đồng hồ treo, ở Pháp mới sang.

Nay nhân dịp giá bạc cao nên những thứ đồng hồ đó đều bán hạ giá cả. Hàng tốt giá rẻ, bảo-hành lâu-năm, xin các Quý-khách chiếu-cố sớm cho, kẻo lỡ dịp tốt.

KÍNH-BẠCH

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bồ, Hanoi, 2052

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản xứ đã nhiều lắm, vì đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết uống là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, sâm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ ích cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực hèn có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu nay đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ tính bớt bằng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Trống (tiếp Hanoi).

Hỏi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quán rồi và chưa quán hiệu « CORONA » (thứ riêng) vì thuốc ấy không làm rão rổ hong, cả người có thể hút được.

Nên mua thuốc xì-gà (cigares) (thứ riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO đựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ : *Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.*

Bán cắt : *Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Giò (Lê Gia-long), Hanoi.*

Bán lẻ và bán buôn : *Ở cửa hàng 45, đường Paul Bert, Haiphong.*

興同梁

Kính trình để các quí khách biết cho rằng bản-hiệu chúng tôi vẫn chuyên chế và ngoài Kim-thang này đã ngoài tám mươi năm nay, người làm cẩn-thận, công thanh xảo, thêm ra, lại chịu cải-tiến cho hiện vàng, nhẫn, bông tai, khuy-áo, dây đeo cổ, quả-tim, vân vân, trở giá rất là thanh nhã, theo hợp thời trang, các qui khách tiện dùng, nhân dịp sắp ngày tết Cả đến nơi, bản-hiệu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Hongkong sang và mới có sang các thứ mặt kim-cương, chân chân, ngọc-thạch ngọc trai, kim sa, hổ-phách san-hô, mã-não và mặt ngà xâu vân nữ, đủ cả các thứ và mới có sang nhiều kiểu rõ, kiểu nhẫn mới ở đâu ra, trông rất là ngoạn mục

Xin mời các qui khách quí bộ lại xem, để mua hay là đặng bản hiệu lúc nào cũng có người để thừa tiếp các qui-khách, rất là trọng-hậu.

LƯƠNG-THONG-HING
Bijoutier
61, Rue de la Soie. 61.
(Toukin HANOI)

2026

齊醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi-dì) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như con đẻ khi đại-tiện xong rồi thì lại huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, kẻ không chịu ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Khi sức chữa bệnh này đến đông đảo nỗi cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, cho nên tôi đặng tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mọc lợ-bộ rụng rơi, mà trong khi đang thêm có thể làm công như thường không mất thì-giờ. Tây Ngoi nào mắc phải bệnh nay xin mời đến ;

M. TCHUONG-QUAY-LAM
Tốt nghiệp trường Đại-học — HANOI
Sống tiếp khách từ 8 giờ trước cho đến 5 giờ chiều, đi chữa từ 5 giờ rưỡi đến 8 giờ.
Cần tính xa đến xin hỏi thư.
Thư từ xin để tên ngoài.

RU'Q'U PIPPERMINT

ĐỜI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiệu. Làm bằng đường tin anh.

BÀ CHỦA NHỮNG CRÈMES BẠT-HÀ.

Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy làm mát mà lắm. Hãng cất ra từ năm 1796 ông GET FRÈRES ở thành REVEL (Tiền Haute-Garonne)

Hỏi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông cho dùng thuốc nhãm tiêu tiện mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỔ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắc-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi tới.

Cả cuộc độ hơn một đồng một lọ.

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây

Thành-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước đá nửa

Đựng chai lớn

Đựng chai nhỏ

Đại-biểu :

Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères

Ở tỉnh Fonsay là ông Kock-Guina-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gởi thư đến Lò Rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NƯỚC HOA THƠM

Cô Ba

PACHOU Frères & Cie LYON

LAXO SODYL

Một thứ hạt gấp chất muối của loài quả thì xài bọt liền.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cũng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

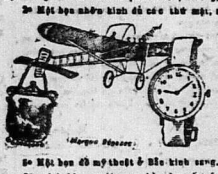
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ mạ rất tốt như là quí các chạm rồng, vàng, điêu-khắc thuốc lá, đèn, vân vân.

2° Một bọn nhẫn kính đủ các thứ mặt, một đeo mặt trăng, một vàng, một nhỏ lá cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kính quý bằng vàng tây, quang học vàng, quang đồi mồi, vân vân ; quí khán đến hỏi mà đeo những nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ treo cổ-treo, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chăm-chăm, vân vân.

4° Một bọn chận sắt đen sắt, lọ cổ, bát sứ, bộ sứ để trắng-tiêu hay là bầy cảnh cũng được và tử bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ thuật để bầu kính sang.

Cúc thứ hàng mới sang kì rằm sẽ trần này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm ân cần lắm lắm.

Cần các đồ tử trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các qui-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

số 30

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà học phun-châu, lại giữ được gia trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thử Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Vị hòa-thượng nói :

— Chẳng hay lệnh-thúc ngài làm quan ở đâu ?

Tô hữu-bạch nói :

Thúc-phụ tôi phụng mệnh đi tuần-ấn tại *Bồ quảng* ngày nay về triều phúc mệnh.

Vị hòa-thượng nói :

— Thế ra tiện-sinh là một bậc quí-nhân, tôi vô ý không biết, xin tiện-sinh thứ tội.

Nói xong, liền gọi người sửa-soạn cơm ăn. *Tô-hữu-bạch* nói :

— Dám hỏi tôn-sư đây đạo-hiệu là gì ?

Vị hòa-thượng nói :

— Tiểu tăng này đạo-hiệu là *Tỉnh-tâm*.

Tô hữu bạch hỏi rằng :

— Cảnh chùa đây trông rất sạch sẽ, thật là trong một làng càng phong sự, nhưng chẳng hay đã có đệ tích tay lo tân-tạo ?

Tỉnh-tâm hòa-thượng nói :

— Chùa tôi đây lên gọi *Quan âm tự* không thiếu chi, mà cũng không phải trong một làng chùa phong sự. Nguyên là chùa riêng của quan thị-lang họ *Bạch* ở *Cam thạch* ở trên núi, cách làm được 18 hoặc 19 năm nay vậy.

Tô hữu bạch nói :

— Quan thị-lang họ *Bạch* sao lại làm chùa ở đây ?

Tỉnh tâm hòa-thượng nói :

— *Bạch* lão-gia hiếm-hoi không có con trai, cho nên hai vợ chồng cầu đảo một lòng tin theo đạo phật, phát làm làm tòa chùa này, thờ đức *Bạch-y quan âm* để cầu tự-tử. Ngài lại có mua ruộng để cúng chùa nữa, cả thảy độ-chừng hơn một hai nghìn bạc.

Tô hữu bạch nói :

— Thế bây giờ ngài đã có con trai chưa ?

Tỉnh tâm hòa-thượng nói :

— Ngài đến chưa sinh con trai, nhưng làm chùa vừa được một năm thì năm sau đã sinh được một vị tiểu-thư.

Tô-hữu bạch nghe nói mà bảo rằng :

— Đức ông sinh một vị tiểu-thư làm gì, đến sinh 10 vị tiểu-thư thì cũng không bằng sinh một cậu con trai vậy.

Tỉnh tâm hòa-thượng nói :

— Tiện-sinh nghĩ cũng nói như thế ! một vị tiểu-thư còn quan thị-lang họ *Bạch* đây không phải bực thường, theo ý N. vậy thì không cần phải nói, tài lẫn đức người ngày sau, chim sa cá lặn. Mà các nghề vẫn-võ gì, đương kim thiên-tử, vẫn đều sở-trường. Hay nhất là một điều sách sử xưa nay chẳng quyển nào không đọc đến, vài giờ thì-giờ đủ thì thật áp-đảo bọn người, có khi văn hay chữ tốt của *Bạch* lão-gia, cũng thuở gì không bằng tự tay mình nên đó. *Tô* tiên-sinh ơi ! tiên-sinh thử nghĩ xem thiên hạ hễ dễ đã mấy khi được người con gái như thế !

Tô-hữu bạch nói rằng :

— Thế thì *Bạch* tiểu-thư có bấy nhiêu đức đặc-sắc, bỗng nhiên người ra, bảo-hòa bằng-khuâng, không thể cầm vững cho được. Chả lẽ lại bỏ ra đi !

— Vị tiểu thư ấy nay đã gả chồng chưa ?

Tỉnh tâm hòa-thượng nói :

— Hãy để đã mấy năm đang gả !

Tô hữu-bạch nói :

— Khắp trong vùng này lại không có nhà nào nên mông hộ-cố hay sao !

Tỉnh-tâm hòa-thượng nói :

— Nếu cần các nhà phú-quí thì rõ khó gì, như ông *Bạch* lão-gia không cần phú-quí, chỉ cốt cần lấy một bậc như-ý, tài lại hơn người.

Tô hữu bạch nói :

— Như vậy cũng chẳng khó gì !

Tỉnh-tâm hòa-thượng nói :

— *Tô* tiên-sinh ơi ! Lại còn khó một điều này nữa là lễ ai đến cầu-hôn kì hoặc vấn-loạn thư, thì phải làm thế một bài. *Bạch* lão-gia và tiểu-thư xem có vừa ý bấy giờ sẽ hay. Nhưng tiểu thư tài mạo xinh mấy kể lọt vào, bao nhiêu văn-bài đưa đến, chưa một bài nào vừa ý tiểu-thư cả. Vì thế thành ra nàng-na mãi đến bây giờ, năm ngoái tiểu thư đã 17 nồi, mà vẫn chưa nhận lời gả cho ai vậy.

Tô-hữu-bạch nói :

— Ái ! Nguyên là như thế !

Chàng ngẫm-nghĩ mừng thầm : Ba chữ ấn hẹn dường trời, thì đây ! Rồi lâu, cậu bảo dọn cơm chay, hai người ngồi ăn.

Khi ăn cơm xong, *Tỉnh-tâm* hòa-thượng nói :

— Tô tiên-sinh hôm nay đi đường mệt-nhọc, tối sẽ phải nghỉ.

Nói xong, liền cầm đèn đưa *Tô-hữu bạch* vào một cái phòng khách rất sạch-sẽ. Lại đốt một thương, thắp một cái đèn để ở trên bàn, đợi cho *Tô hữu bạch* cầm yên rồi, bấy giờ mới lui ra.

Tô hữu-bạch từ khi được nghe câu chuyện ấy coi bước sao muốn nằm mà *Bạch* tiểu-thư, ngại-ngùng quanh quất, tuột tâm hồ rồi thành ra không thể nằm yên được là khuốc áo ngoài, ngồi dậy, rồi lẩy cánh cửa sổ con ra ngoài vườn.

Bấy giờ bóng trăng vằng-vặc sáng như ban ngày *Tô hữu bạch* đánh trông lên thư-đồng là *Tiểu-Tỉ* đợi, rồi một mình đi ra ngoài của chùa dạo chơi. Một là vì bóng trăng rất đẹp, hai là vì trong lòng ngổ ngoi, thành ra tứ thơ hàng cây nam lũng-nhũng đi mãi.

Bỗng nghe có tiếng người cười nói. *Tô-hữu bạch* đang chân đứng nom thì ra một tòa nhà của người ta. Lại thấy trong vườn đào lý thơm-tho, chàng mới rón bước đến gần của sổ dòm vào trong nhà. Trong nhà có hai người ngồi với uống rượu vừa làm thơ. *Tô-hữu bạch* đứng nấp ở phía ngoài của sổ ngoan-ngoãn.

Bỗng thấy người mặc áo trắng nói :

— Đại-huynh ơi ! Cái vấn « Chi » này đại-huynh gieo thế nào cho được !

Người mặc áo xanh nói :

— Vấn « Chi » không khó, khó nhất là vấn « Tự » ! Tiểu-đệ nghĩ đã nát rượi mới được, nhưng trù-phi tay tiểu-đệ, hễ để đã mấy người gieo nổi vấn này !

Người mặc áo trắng nói :

— Hay ! Quả nhiên hay thật ! Các bậc tài-tử đời nay, ai không phải chịu thua đại huynh. Đại-huynh làm nốt hoi cho rồi thì việc hôn-nhân này đã êm được mấy phần rồi vậy.

Người mặc áo xanh liền nghiêng mình nghĩ-ngợi một chút, rồi lại ngâm-nga mấy hồi lâu, bỗng reo to lên mà rằng :

— Được rồi ! Hay thật ! Hay thật ! Nói xong, với-vàng cầm bút viết xuống tờ giấy, đưa cho người mặc áo trắng xem. Người mặc áo trắng cầm xem, liền vỗ tay khen hay rồi cười mà bảo rằng :

— Hay thật ! Hay thật ! thơ này thật là tay *Bồ phá* ! chẳng những vần gieo được đó, mà hết như thế này, mới có ý cảm-khái vô cùng ! chỉ cao tài cho đại-huynh. Tiểu-đệ lấy làm thâm phục !

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)